

На основу чл. 5. став 1. тачка б, 20. став 2. тачка б. и 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 04/17), чл. 6. став 1. тачка б, 11. и 19. став 1. тачка б. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 63/17) и члана 39. Закона о електронском новцу („Службени гласник Републике Српске“ број 01/24), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске, на 11. сједници, одржаној дана 29.10.2024. године, д о н о с и

О Д Л У К У

О УПРАВЉАЊУ ЕКСТЕРНАЛИЗАЦИЈОМ ДРУШТАВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ЕЛЕКТРОНСКОГ НОВЦА

Предмет Одлуке

Члан 1.

- (1) Одлуком о управљању екстернализацијом друштава за издавање електронског новца (у даљем тексту: Одлука) прописују се правила и стандарди које је друштво за издавање електронског новца (у даљем тексту: друштво) дужно да поштује и примјењује приликом спровођења поступка екстернализације као и управљања ризицима повезаних са екстернализацијом.
- (2) Одредбе ове Одлуке примјењују се на друштва са сједиштем у Републици Српској којима је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) издала дозволу за издавање електронског новца.

Појмови

Члан 2.

- (1) Поједини појмови који се користе у овој Одлуци имају следеће значење:
 - 1) **Екстернализација** (енгл. *outsourcing*) представља уговорно повјеравање обављања активности друштва пружаоцима услуга, које би друштво иначе обављало само.
 - 2) **Активности које би друштво иначе обављало** само јесу активности које друштву омогућавају обављање дјелатности издавања електронског новца, укључујући и активности којима се подржава обављање тих дјелатности.
 - 3) **Ризик екстернализације** је заједнички назив за све ризике који настају када друштво уговорно повјерава пружаоцима услуга обављање активности које би иначе само обављало.
 - 4) **Пружалац услуга** је трећа страна која обавља одређену екстернализовану активност дјелимично или у цјелини, на основу уговора закљученог са друштвом.
Пружалац услуга може бити:
 1. чланица групе,
 2. правно лице које је према прописима државе у којој је основано, односно у којој има сједиште, овлашћено за обављање дјелатности која је предмет екстернализације или
 3. физичко лице које је према прописима државе у којој има пребивалиште овлашћено за обављање дјелатности која је предмет екстернализације.
 - 5) **Подизвођач** је правно лице којем је пружалац услуга повјерио обављање дијела уговора, односно специфичних задатака, које је пружалац услуга уговорио са друштвом.
- (2) Појмови који нису дефинисани овим чланом, а користе се у овој одлуци, имају значење у складу са законским прописима и другим подзаконским прописима.

Активности које се не сматрају екстернализацијом

Члан 3.

- (1) Друштво је дужно да утврди да ли услуга или послови чије је обављање повјерено пружаоцу услуге представља екстернализацију.

- (2) Екстернализацијом у смислу Одлуке не сматрају се:
- 1) услуге које се по закону обављају од стране пружаоца услуге (нпр. спољна ревизија),
 - 2) услуге платног промета које обављају банке,
 - 3) услуге глобалне мрежне инфраструктуре (Visa, MasterCard и сл.),
 - 4) послови дистрибуције и откупа електронског новца у складу са чланом 40. Закона о електронском новцу (у даљем тексту: Закон),
 - 5) најам, закуп и набавка робе, а што поред осталог укључује набавку картица или другог медија на којима ће бити записан електронски новац, читача картица, набавку намјештаја, рачунара и сл,
 - 6) остали послови и услуге које друштво иначе не обавља само (нпр: услуге оглашавања и медијске промоције, услуге правног заступања, услуге чишћења и одржавања објеката, комуналне услуге, поштанске услуге, пружање правних мишљења и заступање на суду и пред органима управе и сл.).

Услови за екстернализацију

Члан 4.

- (1) Друштво може екстернализовати поједине оперативне послове и активности које му омогућавају обављање послова издавања електронског новца и повезаних послова из члана 13. став 3. Закона, укључујући и активности којима се подржава обављање тих дјелатности, под условом да то не нарушава:
 - 1) обављање редовних послова друштва,
 - 2) свеобухватност и ефикасност процеса управљања ризицима којима је друштво изложено у пословању,
 - 3) поузданост, ефикасност и свеобухватност успостављеног система унутрашњих контрола,
 - 4) могућност обављања надзора Агенције над екстернализованим материјално значајним активностима.
- (2) Друштво не може екстернализовати послове издавања електронског новца за које је добило дозволу Агенције, у складу са важећим прописима.
- (3) Друштво уговорима о екстернализацији не смије ни на који начин пренијети одговорности друштва према трећим лицима, као ни одговорности, права и обавезе чланова органа управљања и руковођења друштвом, које се, између осталог, односе и на успостављање стратегије, политике и процедура за управљање ризицима.
- (4) Органи управљања друштва задржавају пуну одговорност за ефикасну примјену ове Одлуке и усклађивање предметне екстернализације са свим регулаторним захтјевима и у случају екстернализације активности у оквиру исте групе.
- (5) Друштво, уважавајући принцип пропорционалности, може екстернализовати послове који се односе на функције контроле ризика, праћења усклађености пословања и интерне ревизије. При томе је дужно обезбиједити да примјена принципа пропорционалности не утиче на остваривање циљева законских захтјева и захтјева у погледу свеобухватности, поузданости и ефикасности система управљања, управљања ризицима и система унутрашњих контрола у друштву.
- (6) Везано за примјену става 5. овог члана, ако Агенција у поступку надзора утврди да друштво не поступа у складу са Законом, Одлуком и другим прописима, може друштву наложити раскидање уговора о екстернализацији функције контроле ризика, праћења усклађености пословања и интерне ревизије.

Материјално значајни оперативни послови и активности

Члан 5.

- (1) Материјално значајним оперативним пословима друштва сматрају се послови и активности дефинисани чланом 39. став 4. Закона, као и послови и активности дефинисани чланом 4. став 5. ове одлуке.
- (2) Друштво може екстернализовати материјално значајне оперативне послове другом лицу уколико испуни услове наведене у члану 39. став 3. Закона.
- (3) Приликом процјене да ли су оперативни послови и активности који се екстернализују материјално значајни друштво узима у обзир следеће:
 - 1) да ли су послови и активности који се намјеравају екстернализовати директно повезани са пословима издавања електронског новца и обављањем послова за које је друштво добило дозволу у складу са важећим прописима,
 - 2) могући утицај било каквог прекида обављања екстернализованих послова и активности од стране пружаоца услуга екстернализације, или немогућности пружаоца услуга да континуирано и на адекватан начин врши екстернализоване активности, на:
 1. краткорочно и дугорочно пословање, укључујући, ако је примјењиво, утицај на финансијски резултат, капитал и ликвидност,
 2. континуитет пословања друштва,
 3. оперативни и репутациони ризик,
 4. процес управљање ризицима.
 - 3) могући утицај уговора о екстернализацији на способност друштва да утврђује и прати ризике те управља њима, испуњава све законске и регулаторне захтјеве те проводи ревизију екстернализованих активности,
 - 4) могући утицај на услуге које друштво пружа имаоцима,
 - 5) све уговоре о екстернализацији, укупну изложеност друштва према истом пружаоцу услуга и могући кумулативни ефекат уговора о екстернализацији који се односе на исти сегмент пословања,
 - 6) величину и сложеност подручја пословања обухваћеног екстернализацијом;
 - 7) могућност прилагођавања предложеног уговора о екстернализацији без замјене или ревидирања основног уговора,
 - 8) могућност преноса, уговорно и у пракси, уговора о екстернализацији на другог пружаоца услуга ако је то потребно, укључујући процијењене ризике, препреке за обезбјеђење континуитета пословања, трошкове и временски оквир у којем то треба учинити („замјењивост”),
 - 9) околности које могу довести до тога да активност која иницијално није процијењена као материјално значајна накнадно постане материјално значајна,
 - 10) могућност враћања екстернализоване активности унутар друштва, ако је то потребно,
 - 11) заштиту података и могући утицај повреде повјерљивости или пропуста у обезбјеђивању расположивости и интегритета података.

Управљање ризиком екстернализације

Члан 6.

- (1) Друштво је дужно успоставити ефикасан систем управљања екстернализацијом и ризиком екстернализације, сразмјеран врсти, обиму и сложености послова друштва и сложености екстернализованих активности.
- (2) Друштво је дужно да спроводи процес екстернализације на начин који омогућава континуирано праћење екстернализованих послова и ефикасно управљање ризицима повезаних са екстернализацијом.

- (3) Чланови органа управљања и руковођења друштвом потребно је да имају знања и вјештине којима ће се обезбједити адекватно управљања пословима екстернализације и управљања ризицима повезаних са екстернализацијом, као и да обезбједе адекватан обухват екстернализованих активности од стране система унутрашњих контрола.
- (4) Друштво је дужно усвојити и спроводити интерне акте о управљању екстернизацијом којима ће се минимално обухватити следеће:
- 1) поступак доношења одлука о екстернализацији (дефинисане надлежности и одговорности у погледу доношења одлука о екстернализацији и њиховим измјенама, управљања екстернализацијом и ризиком екстернализације унутар друштва),
 - 2) планирање екстернализације (дефинисање пословних захтјева у погледу уговора о екстернализацији, критеријуме и поступке за утврђивање материјално значајних оперативних послова, идентификација и процјена ризика екстернализације и управљање тим ризицима, детаљна анализа потенцијалних пружаоца услуга у зависности од резултата процјене ризика, поступке за утврђивање и процјену потенцијалних сукоба интереса, континуитет пословања у вези са екстернализованим пословима, дефинисање критеријума за избор пружаоца услуга и одобравање нових екстернализација),
 - 3) начи спровођења, праћења и управљања екстернализацијом,
 - 4) документација и вођење евиденције (регистра) екстернализованих послова и активности,
 - 5) план активности друштва (излазних стратегија) у случајевима отказа и раскида уговора о екстернализацији, престанка пословања пружаоца услуге, погоршања квалитета обављања екстернализованих послова, те настанка значајних ризика као последица неодговарајућег обављања екстернализованих послова,
 - 6) начин обављања надзора над активностима које су предмет уговора, односно обавезе и одговорности надлежног организационог дијела, обезбјеђујући адекватан ниво знања и искуства запослених који обављају надзор над екстернализацијом и управљање њоме.
 - 7) начин извјештавања надлежних органа управљања и руковођења друштвом о активностима и ризицима екстернализације.
- (5) Друштво је дужно обезбједити да пружалац услуге при обављању екстернализованих активности поступа у складу са релевантним прописима из области заштите података и повјерљивости.
- (6) Друштво треба у својим интерним актима направити разлику између:
- 1) екстернализација материјално значајних активности и других екстернализација,
 - 2) екстернализација унутар групе и екстернализација изван групе и
 - 3) екстернализација пружаоцима услуга унутар државе и екстернализација пружаоцима услуга у другим земљама.

Регистар екстернализованих оперативних послова и активности

Члан 7.

- (1) Друштво је дужно да води регистар екстернализованих оперативних послова и активности у који се минимално уписују следећи подаци:
- 1) назив пружаоца услуге,
 - 2) предмет екстернализације и опис екстернализованих послова и активности, податке који се екстернализују и информацију о томе да ли се врши пренос личних података,
 - 3) ознаку материјалне значајности и разлоге зашто се послови и активности сматрају материјално значајним,
 - 4) процјену годишњих трошкова екстернализације,
 - 5) број и назив уговора, датум и трајање уговора о екстернализацији као и уговорени отказни рок,
 - 6) назив подизвођача у случају ангажмана од стране пружаоца услуге,
 - 7) назив земље гдје ће се услуга вршити, локацију чувања и обраде података,

- 8) датум посљедње процјене материјалне значајности активности,
 - 9) име лица / назив организационог дијела одговорног за екстернализацију,
 - 10) услуга у cloud-у, тип услуге, локација складиштења података у cloud-у,
 - 11) назив свих подизвођача којима је екстернализовано обављање дијелова материјано значајних активности,
 - 12) датум последње и следеће планиране ревизије,
 - 13) да ли је било прекида у пружању услуга (ДА/НЕ),
 - 14) да ли је пружалац услуга провео тестирање плана континуитета (ДА/НЕ),
 - 15) да ли је испоштован SLA (*енг. Service Level Agreement*) (ДА/НЕ).
- (2) Када се ради о екстернализацији материјално значајних оперативних послова и активности, поред података из става 1. овог члана, у регистар екстернализованих послова и активности уписују се и следећи подаци:
- 1) датум посљедње процјене ризика екстернализоване активности,
 - 2) резултат процјене замјењивости пружаоца услуге (лака, тешка, немогућа),
 - 3) процјена могућност да друштво настави обављање екстернализованих материјално значајних оперативних послова и активности или утицај прекида обављања тих послова на пословање друштва,
 - 4) идентификацију алтернативних пружалаца услуга,
 - 5) мјеродавно право.

Претходна анализа

Члан 8.

- (1) Прије доношења одлуке о екстернализацији, друштво је дужно да:
 - 1) утврди да ли послови и активности који се намјеравају повјерити на обављање другом лицу представљају екстернализацију,
 - 2) процјени јесу ли испуњени услови за екстернализацију из члана 3. Одлуке и утврдити материјалну значајност оперативних послова и активности који се намјеравају екстернализовати у складу са чланом 4. Одлуке,
 - 3) изврши идентификацију и процјену свих ризика повезаних са екстернализацијом а посебно оперативног и ризика концентрације, као и предузме све мјере за заштиту података и повјерљивости,
 - 4) изврши адекватну анализу потенцијалних пружаоца услуга која укључује способност пружања услуге и пословну репутацију,
 - 5) утврди и процјени сукобе интереса који би могли проистећи из екстернализације,
 - 6) размотри утицај локације пружаоца услуга,
 - 7) размотри могућност да пружалац услуга ангажује подизвођача те све повезане ризике, укључујући додатне ризике који могу настати ако је локација подизвођача у земљи различитој од оне у којој је пружалац услуга.
- (2) Ако се ради о материјално значајним оперативним пословима и активностима, друштво је у обавези да, поред послова из става 1. овог члана, проведе и детаљнију анализу пружаоца услуге, која између осталог подразумјева његово финансијско стање, континуитет у пословању, те расположиве стручне и техничке капацитете.
- (3) Када се ради о екстернализацији која укључује обраду личних и повјерљивих података, друштво се треба увјерити да пружалац услуге спроводи одговарајуће техничке и организационе мјере неопходне за заштиту података.
- (4) Одлука о екстернализацији треба бити усклађена са пословном стратегијом друштва и мора садржавати разлоге доношења одлуке о екстернализацији.

Уговор о екстернализацији

Члан 9.

- (1) Уговор о екстернализацији који друштво склапа са пружаоцем услуге у писаној форми мора бити одговарајући, односно одредбе уговора према свом обиму и садржају требају бити примјерене ризицима повезаним са екстернализацијом, као и сложености и обиму екстернализованих послова и активности.
- (2) Уговор из става 1. овог члана треба најмање да садржи:
 - 1) предмет екстернализације са детаљним описом послова који се екстернализују,
 - 2) мјесто, начин и вријеме извршавања уговорних обавеза,
 - 3) вријеме на које се уговор закључује,
 - 4) начин контроле над екстернализованим пословима и активностима од стране друштва,
 - 5) извјештавање друштва од стране пружаоца услуге,
 - 6) обавезу чувања пословне тајне те обавезу чувања повјерљивих података у складу са законским прописима,
 - 7) могућност ангажовања подизвођача, уз прописивање потребних услова,
 - 8) обавезу пружаоца услуге да током обављања екстернализованих послова у потпуности поступа сходно прописима Републике Српске и Босне и Херцеговине,
 - 9) обавезу пружаоца услуге да благовремено обавјести друштво о свим околностима који битно утичу или могу битно да утичу на испуњење уговорних обавеза,
 - 10) обавезу пружаоца услуге материјално значајних оперативних послова и подизвођача да Агенцији несметано омогућава вршење надзора над дијелом пословања који се односи на екстернализоване активности,
 - 11) услове за раскид уговора, укључујући и право друштва да раскине или откаже уговор о екстернализацији са пружаоцем услуге у складу са захтјевом друштва или Агенције,
 - 12) одредбе у погледу правовременог отклањања безбједносних ризика и других недостатака идентификованих у пружању услуге (на захтјев друштва или по налогу Агенције),
 - 13) право приступа подацима од стране друштва у случају стечаја, реструктурирања или прекида пословних активности пружаоца услуга,
 - 14) избор мјеродавног права, и
 - 15) начин рјешавања спорова.
- (3) Друштво је дужно да уговор из става 1. и 2. овог члана као и припадајуће анексе тог уговора достави Агенцији најкасније 15 (петнаест) дана након закључења тог уговора са пружаоцем услуге.

Излазна стратегија

Члан 10.

Друштво је дужно, да усвоји излазну стратегију и поступке за случајеве када дође до отказа уговора о екстернализацији, стечаја или ликвидације пружаоца услуга, нарушавања квалитета екстернализованих активности и потенцијалних пословних поремећаја проузрокованих неодговарајућим или неуспјешним обављањем екстернализоване активности. Излазна стратегија укључује:

- 1) циљеве те анализу утицаја у смислу идентификовања потребних ресурса за имплементацију стратегије и времена потребног за њено спровођење,
- 2) расподјелу одговорности и надлежности за управљање излазном стратегијом и преносом активности,
- 3) критеријуме за оцјену да ли је пренос активности извршен на адекватан начин,
- 4) индикаторе који треба да упућују на активирање излазне стратегије,

- 5) стратегију наставка обављања екстернализованих активности од стране другог пружаоца услуга или враћање истих активности унутар друштва.

Обавјештавање Агенције

Члан 11.

- (1) Ако друштво намјерава екстернализовати материјално значајне активности, дужно је да о томе претходно обавијести Агенцију и достави комплетну прописану документацију.
- (2) Агенција, у року од 90 (деведесет) дана од дана пријема обавјештења, односно комплетне прописане документације, утврђује да ли су испуњени услови за екстернализацију у складу са законским и подзаконским актима и о резултатима процјене обавјештава друштво.
- (3) Агенција задржава право налагања специфичних услова, односно забране екстернализације, уколико процијени да друштво у намјерованој и/или постојећој екстернализацији не може на одговарајући начин управљати ризицима који су повезани са екстернализацијом или да намјерована екстернализација не испуњава услове прописане Законом и овом одлуком.
- (4) Друштво, након добијања обавјештења да су испуњени услови за екстернализацију из става 2. овог члана, може склопити уговор о материјално значајној екстернализацији.
- (5) Друштво је дужно правовремено обавијестити Агенцију у случају промјене материјалне значајности претходно екстернализоване активности, те доставити процјену материјалне значајности.
- (6) Друштво је дужно правовремено обавијестити Агенцију о свакој значајнијој промјени (укључујући и ангажовање или замјену ангажованих подизвођача) и/или о догађајима који би евентуално могли у материјалном значају угрозити уговор о екстернализацији и имати озбиљније посљедице на пословне активности, финансијски положај и репутацију друштва. Уз наведено обавјештење, потребно је доставити и поновну процјену ризика, узимајући у обзир наведену промјену.
- (7) Када друштво намјерава раскинути уговор о екстернализацији, дужно је о томе обавјестити Агенцију најкасније 30 (тридесет) дана прије раскида уговора те доставити извјештај о начину обављања активности, односно будућим плановима за наставак обављања екстернализованих активности.
- (8) Ако друштво намјерава измијенити уговор о екстернализацији, а да се при томе не мијења екстернализована активност, пружалац услуге или та измјена не утиче на резултате анализе из члана 8. ове одлуке, дужно је најкасније 15 (петнаест) дана прије закључења анекса уговора о томе обавијестити Агенцију и доставити јој нацрт тог анекса.

Захтјев за документацију у случају екстернализације материјално значајних активности

Члан 12.

- (1) Друштво је дужно, уз обавјештење из става 1. члана 11. ове одлуке (које обавезно садржи опис оперативних послова и активности који се намјеравају екстернализовати и разлоге екстернализације) те нацрт одлуке надлежног органа управљања у друштву о екстернализацији, Агенцији доставити и следеће:
 - 1) власничку структуру пружаоца услуге (извод из регистра),
 - 2) ревизорске извјештаје пружаоца услуга, а ако то није могуће, финансијске извјештаје,
 - 3) документацију која доказује досадашње искуство пружаоца услуге на пословима који су предмет екстернализације,
 - 4) нацрт уговора о екстернализацији са елементима прописаних овом Одлуком којег друштво намјерава склопити са пружаоцем услуге за обављање материјално значајних оперативних послова и активности,
 - 5) процјену ризика повезаних са екстернализацијом и процјене утицаја екстернализације,

- 6) детаљну анализу пружаоца услуга,
 - 7) излазну стратегију,
 - 8) интерне акте које се односе на екстернализацију,
 - 9) изјаву друштва да чланови органа управљања нису у директном или индиректном интересу са пружаоцем услуга, те да не постоји никаква друга врста сукоба интереса,
 - 10) остале акте које друштво сматра важним.
- (2) Осим докумената из овог те члана 11. ове одлуке, Агенција може затражити и другу документацију, за коју сматра да је потребна за процјену испуњености услова за екстернализацију.

Надзор екстернализованих оперативних послова и активности

Члан 13.

- (1) Друштво је дужно обезбједити да пружалац услуге омогући друштву, овлашћеном ревизору друштва, Агенцији и трећим странама које именује Агенција благовремен и неограничен приступ документацији и подацима везаним за екстернализоване послове и активности, као и несметан приступ пословним просторијама, системима и мрежама који пружалац услуге користи за обављање екстернализованих послова и активности.
- (2) Ако у поступку надзора утврди да друштво, због пропуста у раду пружаоца услуге или подизвођача, не поступа у складу са Законом, Одлуком и другим прописима, Агенција може друштву наложити раскидање уговора о екстернализацији са пружаоцем услуге.
- (3) Друштво је дужно на континуираној основи пратити квалитет обављања екстернализованих оперативних послова и ажурирати процјене ризика везано за екстернализацију, посебно када се ради о материјално значајним оперативним пословима и при том обезбједити да пружалац услуге редовно доставља одговарајуће извјештаје као и планове континуитета пословања.
- (4) У оквиру континуираног праћења обављања екстернализованих оперативних послова, друштво је дужно обезбједити да функција интерне ревизије редовно обавља ревизију екстернализованих оперативних послова и активности и да о томе обавјештава органе управљања и руковођења.
- (5) Друштво је дужно да предузме одговарајуће мјере, укључујући и раскид уговора ако пружалац услуге или подизвођач, не поступа у складу са уговором и релевантним прописима, или ако су утврђени значајни недостаци у вези са очувањем повјерљивости и интегритета података и информација.
- (6) Друштво је у потпуности одговорно за процес екстернализације и његову усклађеност са регулаторним захтјевима.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 14.

Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: УО-113/24

Датум: 29.10.2024. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Дејан Кустурић